

BEGREBSLISTE

til

Bekendtgørelse om anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i alment byggeri

og

Bekendtgørelse om anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i offentligt byggeri

31. maj 2012

Formål

Formålet med denne begrebsliste er at sikre den éntydige opfattelse af IKT-bekendtgørelserne med tilhørende vejledningsnotat.

Der har i udarbejdelsen været anvendt en lang række kilder. ISO12006-2 har her haft en central placering.

Sproget og dermed begrebsdannelsen er i stadig forandring og nye ord dukker fortsat op. Derfor må denne begrebsliste ikke betragtes som et endegyldigt resultat, men som en liste i fortsat udvikling.

Kilder til begrebslisten

- ISO12006-2 Building construction – Organization of information about construction works – Part 2: Framework for classification of information
- DS/EN ISO 9000 Kvalitetsstyringssystemer – grundprincipper og ordliste
- ISO/IEC 2382-1:1993
- DS/ENV 12204:1996
- BR 08 Bygningsreglementet
- BBR den naturlige datamodel (ikke indarbejdet, men tilgængelig på nettet)
- Oxford Advances Learners Dictionary
- Håndbog I Facility Management, Per Anker Jensen
- Forslag til revision af bygningsbegrebet I BBR, september 1997
- Den Danske Ordbog
- DBK Begrebskatalog
- Byggeskade-fonden for det almene byggeri, vejledninger
- FastighetsLexikon 2008, Föreningen för Förvaltningsinformation

Begreber

Alfanumerisk (A/N)

Definition

Som vedrører eller består af bogstaver og cifre

Kilde

Den danske ordbog

Arbejdsmetode, 3D

Definition

En fælles sammenhængende arbejdsmetode for alle byggeriets parter hvor digitale modeller med 3D geometri skabes, udveksles og genanvendes gennem hele byggesagen.

Kilde

Bips, Det Digitale Byggeri, 3D arbejdsmetode 2006

Bemærkninger

Metoden kan have forskellige niveauer alt efter om objekternes egenskabsdata er integreret i modellen eller ej.

Byggeobjekt

Definition 1

En forekomst med alle dens iboende egenskaber (Det fysiske objekt i den "virkelige verden").

Definition 2

En repræsentation af en forekomst – eller tænkt forekomst – med iboende og relaterede egenskaber (Dataobjektet som repræsenterer det fysiske objekt i den "virkelige verden").

Kilde

Egen definition, men tydelig inspireret af både DBK og ISO12006-2:Construction object: Object of importance to the construction industry.

Eksempler

Bygninger, konstruktioner, tekniske anlæg og bygningsdele.

Bemærkninger

De to definitioner beskriver henholdsvis "virkeligheden" og dataobjektet.

Bygningsdel

Definition

Et objekt i bygning eller terræn som i sig selv eller i kombination med andre objekter, opfylder en karakteristisk funktion.

Kilde

Definitioner er en bearbejdning af ISO 12006-2: Construction entity part which, in itself or in combination with other such parts, fulfils a predominating function of the construction entity.

Eksempler

Vinduer, døre, trapper, håndvaske, vægge.

Bemærkninger

Begrebet er indgroet i den danske byggesektor. Mange opfatter begrebet bygningsdel efter den opdeling, der ligger i SfB-bygningsdeltavle. Den valgte definition er ikke i modstrid med dette, men understreger bl.a., at der er tale om et objekt.

Bygningsmodel

Definition

Digital model af systemet "bygning".

Kilde

DBK, idet det dog pointeres, at modellen er digital.

Bemærkninger Definitionen omfatter i denne sammenhæng alene digitale modeller, men der findes naturligvis også andre modeltyper.

CAD

Definition

Forkortelse af Computer Aided Design.

Bemærkninger

Begrebet anvendes i praksis både om digital tegning og om en egentlig digital modellering.

Database

Definition

En samling data etableret med et eller flere bestemte formål og ordnet i en begrebsmæssig struktur der er opbygget på grundlag af disse datas karakteristika og indbyrdes relationer.

Kilde

ISO/IEC 2382-1:1993: A collection of data organized according to a conceptual structure describing the characteristics of these data and the relationship among their corresponding entities, supporting one or more application areas.

Bemærkninger

Ingen.

Digital aflevering

Definition

Digital byggeinformation som afleveres til eller gøres tilgængelig for bygherren med henblik på en nyttiggørelse hos denne i egne aktiviteter under byggesagen samt efter byggeriets afslutning i bl.a. ejendomsforvaltning.

Kilde

Egen definition.

Bemærkninger

Begrebet digital aflevering relaterer sig i denne forbindelse til bygherrekrav i henhold til denne bekendtgørelse

Dokumentstyrings-system

Definition

Edb-program som styrer håndteringen af såvel interne som eksterne dokumenter i en organisation. Programmet er som regel opbygget som en database med tilhørende datastruktur, regler for navngivning, opdeling i dokumenttyper, adgangskriterier m.v.

Kilde

Egen definition.

Bemærkninger

Ingen.

Egenskab (property)

Definition 1

Karakteristika ved noget eller nogen (Generel definition).

Definition 2

Et byggeobjekts iboende og funktionelle karakteristika samt relationer til andre objekter (Definition knytter til objekter i byggeriet).

<i>Kilde</i>	Til inspiration er anvendt DS/EN 9000:2000: Karakteristisk særpræg
<i>Eksempler</i>	Farve, størrelse, funktion, placering.
<i>Bemærkninger</i>	De valgte definitioner fokuserer på karakteristika i stedet for på særpræg. Mens definition 1. er almen, knytter definition 2. sig alene til byggeobjekter.

Egenskabsdata

<i>Definition</i>	Data om objekters iboende egenskaber samt relationer til andre objekter.
<i>Kilde</i>	Egen definition.
<i>Eksempler</i>	2.sal, BD30, hårdtbrændt, høvlet.
<i>Bemærkninger</i>	Ingen.

ESR

<i>Definition</i>	Et landsdækkende register, der indeholder oplysninger om ejerforhold, matrikulære forhold, vurderinger og ejendomsskatter. Kommunerne har det overordnede ansvar for ESR og står for den daglige vedligeholdelse af registret. De matrikulære oplysninger opdateres i samarbejde med Kort & Matrikelstyrelsen.
-------------------	--

IFC

<i>Definition</i>	IFC står for "Industry Foundation Classes", er en standard for udveksling af byggeproces relaterede data mellem IT-systemer. Standarden udvikles af en forening af virksomheder benævnt "International Alliance for Interoperability og retter sig særligt mod byggeindustrien. Målet med alliansens arbejde er at sikre en bred understøttelse af IFC-standarden blandt softwareleverandørerne, således at IFC bliver en defacto standard for udveksling af data mellem softwareprodukter.
<i>Kilde</i>	IAI Forum, Danmark
<i>Bemærkninger</i>	Ingen.

Klasse

<i>Definition</i>	Gruppe af objekter med fælles egenskaber.
<i>Kilde</i>	BSAB og klassifikation för produktmodellering och design: En klasse er en mængde objekter med samme egenskaber. Objekterne siges at være medlemmer af klassen. I klassens definition indgår attributter som repræsenterer medlemmernes egenskaber. Visse attributter udtrykker ydre egenskaber f.eks. relationer til andre objekter, mens andre udtrykker indre egenskaber hos medlemmerne i klassen.
<i>Bemærkninger</i>	Mens begrebets almene betydning er ret bred, er denne definition inspireret af BSAB indskrænket til at omhandle objekter.

Klassifikation

Definition

Objekter ordnet i en struktur der er fastlagt efter objekternes iboende egenskaber eller de aktiviteter, der knytter sig til disse.

Kilde

DS/ENV 12204:1996: The process of arranging abstractions into a structure organised to their distinguishing properties.

Bemærkninger

Definitionen er ligesom definitionen af begrebet klasse indskrænket til at omfatte objekter.

Klassifikationssystem

Definition

Et system til organisering af objekter i klasser.

Kilde

DBK

Bemærkninger

Ingen.

Kollisionskontrol

Definition

Kontrol af om byggeobjekter fra samme eller forskellige fagområder kolliderer med hinanden. Ved anvendelse af objektbaseret bygningsmodellering med 3D geometri kan kontrollen genereres af systemet.

Kilde

Egen definition

Bemærkninger

Samarbejdsorganisationen Digital Konvergens(www.digitalkonvergens.dk) har udviklet en IDM for kollisionskontrol mellem Building Information Models (BIM)

Metadata

Definition

Data om data

Kilde

Generel populær definition

Bemærkninger

Som begrebet anvendes i byggeriet er metadata de data der strukturer og holder styr på de data, som de er metadata for (metadata = data om data).

Modelserver

Definition

En server som rummer såvel fagmodeller som fællesmodel og som de involverede faggrupper arbejder direkte på med adgang via en netforbindelse.

Kilde

Bemærkninger

Mens byggesagens parter ved anvendelse af en projektweb arbejder på hver deres egen server og uploader resultaterne på projektweb'en arbejder man ved anvendelse af modelserver alle direkte på denne.

Objekt

Definition1

Enhver del af verden, som man kan forestille sig. (ISO 12006-

2) (generel definition)

Definition 2

En forekomst med alle dens iboende egenskaber. (fysisk objekt i byggeri)

Definition 3

En repræsentation af en tænkt eller eksisterende forekomst (fysisk objekt i byggeri) med iboende og relaterede egenskaber. (dataobjekt)

Kilde

ISO 12006-2:2001

Bemærkninger

I slutrapporten for Klassifikation av bygningsverkoehutrymmen, huvudstudie fra AB Svensk Bygtjänst anføres: Objekt defineres i almindelighed som konkret eller abstrakt resultat af tanker, hensigter eller handlinger. Objektet karakteriseres af egenskaber. Abstrakte objekter som hensigter eller tanker har ingen konkret eksistens, de er mentale konstruktioner med abstrakte egenskaber, mens ikke mentale, dvs. konkrete objekter eller ting har konkrete egenskaber.

Objektbaseret bygningsmodel

Definition

En model af en bygning opbygget ved hjælp af objekter

Kilde

Bemærkninger

.

Opmålingsregel

Definition

En regel for hvordan opmåling af de fysiske objekter eller bestanddele af disse gennemføres

Kilde

Egen

Bemærkninger

En opmålingsregel kan være relateret til lovgivning (f.eks. opmålingsregler for arealer), til et bestemt fag (f.eks. malerarbejde eller til bestemte objektyper (f.eks. rør).

Viewer

Definition

Software som giver adgang til grafiske filer uden at det program filerne er oprettet i er til stede.

Kilde

Egen definition

Bemærkninger

I en del viewere er det muligt at foretage visse af det oprindelige programs kommandoer. Dette kan eksempelvis være at zoome, at foretage udsnit eller at bevæge sig rundt i en 3D geometri.

Visualisering

Definition

At skabe et billede af.

Kilde

Den danske ordbog

Bemærkninger

I relation til IKT-bekendtgørelsen skabes visualiseringerne på

grundlag 3D geometrien i en bygningsmodel. Visualiseringerne udføres som oftest i et tegneprogram, og kan ved billemanipulation kombineres med traditionelle papirtegninger, foto m.v.

Ydelsesbeskrivelse

Definition

En beskrivelse af en eller flere specifikke ydelser.

Kilde

Egen definition.

Bemærkninger

Omhandler ydelsen f.eks. drift af tekniske anlæg eller bygningsdele, kan ydelsesbeskrivelsen foruden de formelle aftaleforhold omfatte arbejdsbeskrivelse, omfang, tidspunkt og evt. interval for udførelse samt krav til kvalitet og honorering.